

Protokol o hodnocení bakalářské práce

Název práce: Artificiální umělecký směr - POETIKA

Práci předložil student: VONÁŠEK Daniel

Studijní obor a specializace: Multimediální design - Multimédia

Posudek oponenta práce

Práci hodnotil: Mgr. Jindřich Lukavský, Ph.D.

1. Cíl práce

(a jeho naplnění):

Absolventskou práci měla tvořit minimálně čtyři díla vytvořená předem neurčenou technikou a blíže nespecifikovaným žánrem. Předmětem zájmu autora mělo být skloubení umělecké teorie a praxe, pojetí uměleckého díla vytvořeného jednotlivcem, studium uměleckých směrů, postmoderny, teorií o budoucím vývoji umění, sepisování post-postmoderního manifestu smyšleného uměleckého směru a realizace děl v souladu s obsahem manifestu. Cíl práce se podařilo splnit z části.

2. Technologická specifika

(technická inovace):

Autor se zabýval malbou, keramikou, fotografií, videoartem, performance a knižní adjustací teoretického pamfletu Rekadence.

3. Přínos práce pro daný obor

Výklad své textové části začíná autor převyprávěním mainstreamového klišé, které se týká vývoje umění od moderny k postmoderně. Činí tak bez zakotvení

v pramenech a dospívá k přesvědčení o: „naprosté vyprázdněnosti současné umělecké scény a postmoderny jako takové...“ (str. 10).

Za klíčovou pro porozumění autorovým myšlenkovým pochodům považuji následující pasáž (opět str. 10): „Posunul jsem tedy ve své bakalářské práci teoretické hranice vnímání uměleckého díla – „degradoval“ jsem umělecký směr na umělecké dílo vytvořené jednotlivcem a vytvořil jsem tak umělecký směr, který jsem pojmenoval Nová poetika.“ Pokud degradace uměleckého směru znamená v autorově koncepci degradaci teoretického výkladu uměleckého směru, znamená to, že nám autor svoji teorii zprostředkovává skrze umělecké dílo vytvořené jednotlivcem. Jedná se tedy o dílo o teorii o díle.

Tím, že autor nedefinuje pojmy, s nimiž pracuje, zanedbává rozdíl mezi: a) tvorbou, b) programem (chápu jej v daném kontextu jako synonymum autorem používaného pojmu manifest) a c) teorií. Mezi touto triádou není nutně vztah implikace. Tvorba může být implikována programem (intencí autora), ale může se bez něj zcela dobře obejít. Teorie je nástrojem pro hledání vztahů mezi tvorbou a programem (pokud je zformulován), zabývá se jejich kontextem a přibírá do hry impresi – působivost obou. Je z praxe snadno dohledatelné, že to, co zamýšlím konceptuálně a vyhlašuji za svůj program, nikdy není totožné s tím, jak je dílu rozuměno a jak je zakoušeno, respektive klasifikováno a interpretováno. Praxe se ovšem do značné míry bez teorie obejde. Pojem dějiny umění se objevuje poprvé koncem 17. století, estetika ještě o století později.

Umělecký princip „vše je dovoleno“ aplikovaný na teorii, však dle mého názoru nevytváří nějakou speciální novou teorii „vše je dovoleno. Teorie zde přestává být teorií, jedná se o uměleckou interpretaci teorie. Substanciální podstata teorie je ovšem jinde. Samozřejmě, že jestliže si teorie vyhrazuje právo na interpretaci umění, není důvodu, proč by umění nemohlo interpretovat teorii. Jestliže ovšem zmizí rozdíl mezi obrazem (míněn je též myšlenkový a tedy teoretický obraz) a realitou, jedná se o Baudrillardovo simulakrum. Danica Slouková k tomu poznamenává: „Mizí „informace“, neboť se nedozvídáme „nic nového“. Vše jsou jen nesčetné variace „včerejších slov“. Žádná slova již nepředstavují skutečnou „výzvu k spolubytí“. Slova vyprazdňují své obsahy, neboť „není čas“ se zamyslet nad tím, co vlastně znamenají.“¹

¹ SLOUKOVÁ, D. Využívání a zneužívání jazyka. Příspěvek k problematice metodologie společenských věd. <https://www.filosofia.cz/files/mjs/vyuzjaz.doc>

Až potud by se dalo k autorově konceptu přistupovat jako k poměrně zdařilé fabulaci. Nabádá k tomu úvodní noticka o mockumentu využitém v jiných souvislostech (str. 8) a využití termínu artificialismus, přičemž není jasné, zda jde o reminiscenci artificialismu historického (Toyen, Štýrský), nebo se jedná o poukaz k „umělé uměleckosti“, proti níž se autor vymezuje. Na straně 13. se však postupně začíná do onoho podvratného narrenfreiheit vkrádat podezření, že koncept Nové poetiky je myšlen se smrtelnou vážností. Manifest je nástrojem pro „zavržení děl“, mimochodem mimořádně špatné úrovně jak v oblasti estetických kvalit, tak v oblasti umělecké hodnoty, pokud je posuzujeme samostatně, bez celkového kontextu. Rekadence je potom teorií umění, které je teorií teorie, jejímž předmětem je umění. Aby se ale vyhnul nárokům kladeným obvykle na teoretická zpracování, autor na stranách 15 a 16 podotýká: „Nová poetika není remodernistická a není postmoderní. Není kontrakulturní, v zásadě se vůči ničemu nevyhraňuje, ale ani přímo nenavazuje na žádný myšlenkový směr, a proto nelze Novou poetiku teoreticky obhájit za pomoci umělecké teorie či teorie avantgardy, jelikož se nejedná o žádný nový modernismus.“ To je stanovisko blízké k relativismu, či solipsismu a obsahuje podstatný vnitřní spor. Pokud vše může být relativní, stává se relativním i samotný postulát, který nemůže vznést absolutní nárok. Neboť potom by vše nebylo relativní, nýbrž ze své podstaty deterministické. Krajní relativismus ovšem často vede k nihilismu v pejorativním slova smyslu. A tedy přesně k tomu co ve svém vyjádření autor kritizuje. Tedy „vyprahlou dobu, překrmenou estetismem, bezduchým nonkonformismem a politikou“ (str. 22).

Obávám se, že základním problémem práce je koncepční nevyjasněnost některých východisek a pojmů. Autorův přístup má na jedné straně velice blízko k filosofii. Ta se ale na stranu druhou neuchyluje k manifestům a programovým prohlášením, které mají blízko k ideologii a politice. Dokonce ani k teorii, která je nutně svázána paradigmatem a metodologií vědy. Ve filosofii se dá udržet dětská otevřenost vůči neustálému objevování tajemství univerza. I podvratná upřímnost při volání: „Císař je nahý.“ Jakmile se však začne manifestovat s hesly typu: banalita, sentimentalita, patetičnost, upřímnost, přímota a intimita“, kouzlo mizí. „Myslím to upřímně“, sliboval kdysi z volebních billboardů Stanislav Gross. V kontextu praktické části složené ze slabých výtvarných počinů autora se snadno vtírá myšlenka, zda se nejedná jen o útěšné alibi, které umožní radostnou dilataci diletance. Mantru, kterou lze vytáhnout na zahrnutí problémů, jako to autor činí na straně 24, kde se obrací sám ke svému textu o pomoc při zvažování srozumitelnosti svého konceptu: „Ostatně v Rekadenci se říká, že „koncept bez formy je jako slovo bez činu“ a „koncept je jádrem umění, ne

jím samotným.“ Dovolávat se něčeho jako pravdy, ač jsem to sám před tím za pravdu prohlásil, je demagogie a circulus in definiendo.

Je také možné, že se jedná o promyšlené zenové kóany a já nejsem schopen nahlédnout jádro jejich paradoxů. Je možné, že jde o novou hru v době postfaktické, v níž jsou mé výtky anachronismem.

4. Silné stránky díla

Silnou stránkou práce je opravdovost, entusiasmus a odvaha autora, s jejichž podporou neváhá vyzvat na souboj mimořádně složité teoretické problémy.

5. Slabé stránky díla

Za slabou stránku považuji předložená výtvarná díla, absenci koncepce realizované výstavy a rezignaci na polemiku se současnými filosofickými koncepcemi poznávání a umění.

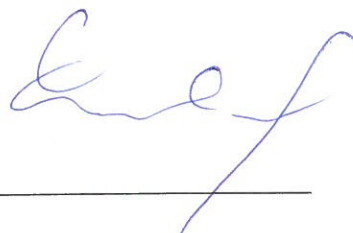
6. Hodnocení a navrhovaná známka

(výborně, velmi dobře, dobře, nevyhověl):

(velmi) dobře

Datum: 02. 06. 2017

Podpis:

*) Nehodící se škrtněte

Pozn.: Při nedostatku místa přiložte nový list

Tisk oboustranný